

však dle zákona (§§ 233, 238 zák.) neomlouvá, poněvadž ku trestnosti skutku se nevyžaduje, by si obžalovaný byl uvědomil, že páchá čin dle zákona trestný, ježto neznalostí zákazu vysloveného byť i zákonem speciálním nelze se nikomu brániti. Neodůvodněnou je též výtku, že by v tomto případě nešlo o předmět potřeby. Stížnost míní, že úmyslem zákona bylo, stíhati vývozce předmětů potřeby všeobecné, jako mouky, cukru a pod., nikoli však předmětů přepychových, jakými jsou likéry. Než, hledíc k tomu, že v §u 1 zákona o podloudném vývozu je co do významu předmětů potřeby poukázáno k § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., dlužno otázku řešiti pouze s hlediska posléze citovaného zákona. Dle §u 1 tohoto zákona rozumějí se pak pod předměty potřeby věci movité, sloužící přímo neb nepřímo životním potřebám lidí a domácích zvířat. Na náležitost nezbytnosti, větší neb menší potřebnosti, užitečnosti neb účelnosti, jemnější neb hrubší jakosti toho kterého předmětu neklade se důraz, nýbrž rozhodným je jen, slouží-li předmět ten vůbec životním potřebám lidí. To nelze popírati ohledně likérů, byť i jich snad pro jejich vyšší cenu užívaly po výtce jen třídy zámožnější, poněvadž tím nepozbývá jich spotřeba pro obyvatelstvo veškerého významu. Dle toho bylo by lze z §u 1 citov. zákona vylučovati jen takové předměty, dříve přepychové, které nejsou s to, aby sloužily životním potřebám lidí vůbec.

Čís. 490.

Soud porotní smí dáti porotcům otázky dodatkové pouze tenkrát, když tvrzené okolnosti, předpokládajíc, že jsou pravdivy, skutečně odpovídají zákonným znakům dotyčné okolnosti trestnost vylučující.

Beztrestnost dle §u 2 lit. g) tr. zák. nelze přiznati tam, kde hodnota statku obětovaného je nepoměrně vyšší než hodnota statku zachráněného.

(Rozh. ze dne 23. června 1921, Kr I 33/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského porotního soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. listopadu 1920, jímž byla obžalovaná dle §u 334 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro zločin zavraždění dítěte dle §u 139 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 6 a 10 (správně jen čís. 6) §u 344 tr. ř. Vytýká, že soud porotní, připustiv neprávem otázku dodatkovou, znějící na neodolatelné donucení dle §u 2 lit. g) tr. zák., porušil ustanovení §u 319 tr. ř. a zavinil tím zmatečnost rozsudku dle čís. 6 §u 344 tr. ř. Stížnost jest odůvodněna; obhájce obžalované navrhl při hlavním přelíčení, aby byla porotcům dána otázka dodatková dle §u 319 tr. ř. a §u 2 lit. g) tr. z. s odůvodněním, že obžalovaná jednala ze strachu před rodiči, zvláště před otcem, který jí činil výčitky pro její popírání těhotenství. I když je správné, že se obžalovaná takovýmto způsobem

hájila, smí soud porotní dáti porotcům otázky dodatkové pouze tenkrát, když tvrzené okolnosti, předpokládajíc, že jsou pravdivy, skutečně odpovídají zákonným znakům dotyčné okolnosti, trestnost vylučující. V tomto případě však strach před rodiči, zvláště otcem, obžalovanou tvrzený, i kdyby dosáhl sebe vyššího stupně, nemůže zakládati neodolatelného donucení dle §u 2 lit. g) tr. zák. Neodolatelným donucením ve smyslu tohoto zákonného ustanovení dlužno rozuměti případ střetnutí se zájmů nebo povinností, v němž může jednajíc zachrániti sebe nebo jiného před těžkým a bezprostředním nebezpečenstvím pouze tím, že se dopustí činu trestním zákonem zakázaného. Příčinou tohoto stavu nouze mohou býti nejen živelní pohromy, útoky zvířat nebo osob nepřítelů, nýbrž i násilí psychické (vis compulsiva), t. j. vyhrůžka, v každém případě však se vyhledává, má-li nouze omlouvati, úměrnost statku obětovaného a zachráněného. Proto nelze přiznati beztrestnost tam, kde hodnota statku obětovaného je nepoměrně vyšší než hodnota statku zachráněného. V případě, o nějž tu jde, obžalovaná vůbec netvrdila, že jí otec hrozil nějakým zlem pro případ, že by měla nemanželské dítě, nýbrž tvrdila pouze, že obětovala život dítěte jen proto, aby se zachránila před výčitkami rodičů, jichž se, ať již právem či neprávem, obávala. Avšak pouhý strach před výčitkami nezakládá stavu nouze, není-li zde psychického donucování osobou třetí, nepoměr obou statků (život dítěte, shoda s rodiči) pak je tak zřejmým, že nutno předem vyloučiti beztrestnost, obětuje-li se statek nejvyšší hodnoty za cenu osobního pohodlí a příjemnosti pachatelovy. Soud porotní vyložil tudíž nesprávně zákon, připustiv k návrhu obhájcovu otázku dodatkovou na neodolatelné donucení.

Čís. 491.

Ke skutkové podstatě §u 305 tr. zák. se nevyžaduje, by pachatel vyzýval k páčání určitého trestného činu.

Ke skutkové podstatě zločinu dle §u 87 tr. zák., první případ, stačí, vytvořil-li pachatel úmyslným jednáním stav, jenž zavdává příčinu k obavám, že bude mít v zápětí následky vytčené v §u 85 lit. b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. června 1921, Kr I 165/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 10. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem spoluviny na veřejném násilí násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku podle §§ 5 a 83, zločinem veřejného násilí dle §u 87 a přečinem dle §u 305 tr. zák., pokud čelila proti výroku rozsudku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák., naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti, pokud čelila proti výrokům, jimiž byl stěžovatel uznán vinným zločiny spoluviny na veřejném násilí násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku dle §§ 5 a 83 tr. zák. a veřejného násilí dle §u 87 tr. zák., napadený rozsudek v těchto směrech zrušil a uznal obžalovaného vinným pouze zločinem dle §u 87 tr. zák.